

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η σημασία της συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης και της δια βίου μάθησης των επαγγελματιών της υγείας αναγνωρίζεται ευρέως. Η συνεχής επαγγελματική εξέλιξη και η δια βίου μάθηση βοηθούν να διασφαλιστεί η επικαιροποιημένη παροχή υπηρεσιών από τους επαγγελματίες, συμβάλλουν στη βελτίωση της έκβασης για τους ασθενείς και αυξάνουν την εμπιστοσύνη του κοινού στα επαγγέλματα. Οι εθνικές ερμηνείες της συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης προσφέρουν ένα πλούσιο φάσμα διαφορετικών προσεγγίσεων και ευκαιρίες για την προσδιορισμό συστάσεων και βέλτιστων πρακτικών στην ΕΕ.

Η παρούσα μελέτη που χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα δράσης της ΕΕ στον τομέα της υγείας, περιέχει μια μοναδική χαρτογράφηση και ανασκόπηση της συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης και της δια βίου μάθησης για τους ιατρούς, τις νοσοκόμες, τους οδοντιάτρους, τις μαίες και τους φαρμακοποιούς στα 28 κράτη μέλη της ΕΕ και στις χώρες της ΕΖΕΣ. Περιγράφει το νομικό πλαίσιο των πολιτικών σε αυτό το θέμα, εξετάζει τη διαθέσιμη βιβλιογραφία και παρουσιάζει τα αποτελέσματα μιας πανευρωπαϊκής έρευνας και ενός εργαστηρίου εμπειρογνομώνων, ενώ προχωρά και σε μια επισκόπηση των πρωτοβουλιών σε ευρωπαϊκό επίπεδο και επίπεδο ΕΕ αναφορικά με τη συνεχή επαγγελματική εξέλιξη. Η μελέτη προσδιορίζει συστάσεις για την εφαρμογή πολιτικών προκειμένου να ενισχυθεί η ανταλλαγή συνεργασίας και βέλτιστες πρακτικές σε ευρωπαϊκό επίπεδο και προβάλλει την ανάγκη να γίνουν προσπάθειες που θα επιτρέψουν σε όλους τους επαγγελματίες της υγείας να συμμετάσχουν σε δραστηριότητες συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης, αντιμετωπίζοντας παράλληλα τα κύρια εμπόδια που προδιορίζονται, δηλαδή την έλλειψη χρόνου και πόρων. Οι συστάσεις καλούν επίσης για διεξαγωγή περισσότερων ερευνών σε σχέση με τη συνεχή επαγγελματική εξέλιξη και τη σχέση της με την ασφάλεια των ασθενών και την ποιότητα της παρεχόμενης φροντίδας.

2. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Υπάρχει αυξανόμενο ενδιαφέρον από τη σκοπιά της εφαρμογής πολιτικών σε σχέση με τη συνεχή επαγγελματική εξέλιξη και τη δια βίου μάθηση για τους επαγγελματίες της υγείας στην ΕΕ. Η συνεχής επαγγελματική εξέλιξη και η δια βίου μάθηση βοηθούν να διασφαλιστεί η επικαιροποιημένη παροχή υπηρεσιών από τους επαγγελματίες, συμβάλλουν στη βελτίωση της έκβασης για τους ασθενείς και αυξάνουν την εμπιστοσύνη του κοινού στα επαγγέλματα. Οι εθνικές ερμηνείες της συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης προσφέρουν ένα πλούσιο φάσμα διαφορετικών προσεγγίσεων και ευκαιρίες για τον προσδιορισμό συστάσεων και βέλτιστων πρακτικών στην ΕΕ.

Σε αυτό το πλαίσιο, μια κοινοπραξία που αποτελείται από το Συμβούλιο Ευρωπαίων Οδοντιάτρων (Council of European Dentists - CED), την Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Ενώσεων Νοσηλευτών (European Federation of Nurses Associations - EFN), την Ευρωπαϊκή Ένωση Μαιών (European Midwives Association - EMA), το δίκτυο Ευρωπαϊκή Συμμαχία για τη Δημόσια Υγεία (European Public Health Alliance - EPHA), και ο Σύλλογος Φαρμακοποιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Pharmaceutical Group of the European Union - PGEU), με επικεφαλής τη Μόνιμη Επιτροπή Ευρωπαίων Ιατρών (Standing Committee of European Doctors-CPME), κλήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και χρηματοδοτήθηκαν από το πρόγραμμα δράσης της ΕΕ στον τομέα της υγείας για να διεξαγάγουν μια δωδεκάμηνη μελέτη για την ανασκόπηση και χαρτογράφηση της συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης και της δια βίου μάθησης σε σχέση με πέντε επαγγέλματα του χώρου της υγείας (ιατρούς, νοσηλευτές, οδοντιάτρους, μαιές και φαρμακοποιούς)¹ στις 31 χώρες των ΕΕ/ΕΟΧ/ΕΖΕΣ. Η μελέτη είναι η πρώτη που θα αναπτύξουν από κοινού οδοντίατροι, ιατροί, νοσηλευτές, μαιές και φαρμακοποιοί και η οποία θα επιτρέψει τη διεπαγγελματική προσέγγιση της συζήτησης για τη συνεχή επαγγελματική εξέλιξη.

Η μελέτη που ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 2013 έχει στόχο:

- Να παρέχει μια ακριβή, περιεκτική και συγκριτική περιγραφή των μοντέλων, προσεγγίσεων και πρακτικών της συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης για τους επαγγελματίες της υγείας, περιγράφοντας ταυτόχρονα τη δομή και χρηματοδότησή τους στην ΕΕ των 28 και στις χώρες της ΕΖΕΣ και του ΕΟΧ.
- Να διευκολύνει τη συζήτηση μεταξύ των οργανισμών που εκπροσωπούν τους επαγγελματίες της υγείας και των υπεύθυνων για τη διαμόρφωση πολιτικών, των ρυθμιστικών οργάνων και των επαγγελματικών ενώσεων έτσι ώστε να ανταλλάξουν πληροφορίες και πρακτικές για τη συνεχή επαγγελματική εξέλιξη των επαγγελματιών της υγείας και να εξετάσουν τα οφέλη από την ευρωπαϊκή συνεργασία σε αυτόν τον τομέα για το καλό των ασθενών στην Ευρώπη.

Σε επίπεδο ΕΕ, ο ρόλος της συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης στην προάσπιση της ασφάλειας των ασθενών στο πλαίσιο της διασυννοριακής κινητικότητας έχει εξεταστεί σε διάφορες νομικές πράξεις: π.χ. στη Σύσταση του Συμβουλίου για την ασφάλεια των ασθενών, συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης και του ελέγχου λοιμώξεων που συνδέονται με την υγειονομική περίθαλψη, στην Οδηγία 2011/24/ΕΕ περί εφαρμογής των δικαιωμάτων των ασθενών στο πλαίσιο της διασυννοριακής υγειονομικής περίθαλψης και, πιο πρόσφατα, στην Οδηγία 2013/55/ΕΕ για την τροποποίηση της Οδηγίας 2005/36/ΕΚ σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων σύμφωνα με την οποία «Τα Κράτη Μέλη διασφαλίζουν, ενθαρρύνοντας τη συνεχή επαγγελματική εξέλιξη, ότι οι επαγγελματίες της υγείας είναι σε θέση να επικαιροποιούν τις γνώσεις τους... ώστε να εξακολουθούν να παρέχουν τις υπηρεσίες τους κατά τρόπο ασφαλή και αποτελεσματικό».

Η μελέτη αυτή βασίζεται στη μελέτη της βιβλιογραφίας διαμορφώνοντας ένα πλαίσιο εφαρμογής και ένα γλωσσάρι με βασική ορολογία. Πρόκειται για μια πανευρωπαϊκή έρευνα μεταξύ αρμόδιων αρχών ή/και επαγγελματικών ενώσεων σε εθνικό επίπεδο που εξετάζει τη δομή, τη διακυβέρνηση, την εφαρμογή, τους χρηματοδοτικούς μηχανισμούς, το περιεχόμενο και τις προοπτικές για το μέλλον. Η μεθοδολογία περιλαμβάνει επίσης έρευνα για τις πανευρωπαϊκές πρωτοβουλίες σε σχέση με τη συνεχή επαγγελματική

D.4 ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ, ΔΙΟΡΘΩΜΕΝΗ ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΗ ΕΚΔΟΣΗ

Σύμβαση με αρ. 2013 62 02 - Μελέτη αναφορικά με την ανασκόπηση και χαρτογράφηση της συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης και της δια βίου μάθησης για τους επαγγελματίες της υγείας στην ΕΕ

εξέλιξη για τους επαγγελματίες της υγείας. Οι διαπιστώσεις αυτές παρουσιάστηκαν σε ένα εργαστήριο τεχνικού περιεχομένου που παρακολούθησαν 60 εμπειρογνώμονες από ολόκληρη την Ευρώπη.

Ορισμός της συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης στο πλαίσιο της μελέτης

«Η συστηματική διατήρηση, βελτίωση και συνεχής απόκτηση ή/ και ενίσχυση της δια βίου γνώσης, των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων των επαγγελματιών της υγείας. Είναι πρωταρχικής σημασίας για την κάλυψη των αναγκών των ασθενών, την παροχή υπηρεσιών υγείας και την κάλυψη των αναγκών μάθησης κάθε επαγγελματία. Ο όρος όχι μόνο αναγνωρίζει τις πολυδιάστατες ικανότητες που χρειάζονται για την παροχή φροντίδας υψηλής ποιότητας αλλά και το διεπιστημονικό πλαίσιο της φροντίδας των ασθενών.»

Η συνεχής επαγγελματική εξέλιξη είναι δεοντολογική υποχρέωση όλων των επαγγελματιών της υγείας προκειμένου να διασφαλίζουν ότι η παροχή των υπηρεσιών τους είναι επικαιροποιημένη και μπορεί να συμβάλει στη βελτίωση της έκβασης για τους ασθενείς και της ποιότητας της φροντίδας.

Οι διαπιστώσεις της μελέτης επιβεβαιώνουν τη σημασία της συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης και της δια βίου μάθησης για τους επαγγελματίες της υγείας σε σχέση με την εξέλιξή τους τόσο σε επαγγελματικό, όσο και σε προσωπικό επίπεδο.

Τα συστήματα συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης ανά την Ευρώπη είναι ιδιαίτερα πολύπλοκα και χρησιμοποιούν διαφορετικές προσεγγίσεις ανά επάγγελμα και χώρα. Δεν υπάρχουν στοιχεία που να συνηγορούν υπέρ ενός συστήματος σε σχέση με τα υπόλοιπα.

Η συνεχής επαγγελματική εξέλιξη διαφέρει σημαντικά από χώρα σε χώρα και από επάγγελμα σε επάγγελμα στο χώρο της υγείας, με υποχρεωτικά και προαιρετικά συστήματα, επίσημη και ανεπίσημη παροχή δραστηριοτήτων συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης που μερικές φορές συνυπάρχουν ανάλογα με τη χώρα και το επάγγελμα. Οι εθνικές προσεγγίσεις, π.χ. αναφορικά με την (αυτό)ρύθμιση ενός επαγγέλματος, αντανακλώνται στη διακυβέρνηση και στις δομές της συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης και της δια βίου μάθησης. Η ανάπτυξη σχετικών πολιτικών αποτελεί συχνά αντικείμενο συντρέχουσας αρμοδιότητας, με τις επαγγελματικές οργανώσεις και τα υπουργεία υγείας αμφότερα να αναλαμβάνουν πρωταγωνιστικό ρόλο.

Για τους σκοπούς αυτής της μελέτης, ο ορισμός υποχρεωτικής και προαιρετικής συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης είναι ο ακόλουθος:

- **Η συνεχής επαγγελματική εξέλιξη είναι υποχρεωτική** για όλους τους επαγγελματίες που ασκούν το επάγγελμά τους σε μια χώρα. Ο ορισμός της υποχρεωτικής συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης δεν περιλαμβάνει περιπτώσεις όπου η απαίτηση για συνεχή εξέλιξη θεσπίζεται από έναν άλλο φορέα, παραδείγματος χάριν μια επαγγελματική ένωση¹ ή έναν εργοδότη.
- Ως **προαιρετική συνεχής επαγγελματική εξέλιξη** νοείται η απουσία υποχρεωτικών απαιτήσεων και περιλαμβάνει περιπτώσεις όπου η συνεχής επαγγελματική εξέλιξη είναι εκ των πραγμάτων υποχρεωτική για μερίδα του επαγγέλματος (μέλη επαγγελματικής ένωσης, επαγγελματίες που εργάζονται εντός του θεσπισμένου δια νόμου συστήματος υγείας ή στο πλαίσιο άλλων απαιτήσεων των εργοδοτών) ανεξάρτητα από το εάν υφίστανται επαγγελματικές κατευθυντήριες οδηγίες για το

¹ όταν η ιδιότητα μέλους στην επαγγελματική ένωση δεν είναι υποχρεωτική για όλους τους επαγγελματίες

D.4 ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ, ΔΙΟΡΘΩΜΕΝΗ ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΗ ΕΚΔΟΣΗ

Σύμβαση με αρ. 2013 62 02 - Μελέτη αναφορικά με την ανασκόπηση και χαρτογράφηση της συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης και της δια βίου μάθησης για τους επαγγελματίες της υγείας στην ΕΕ

εν λόγω επάγγελμα. Το προαιρετικό πλαίσιο συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης μπορεί να συνυπάρχει με το αντίστοιχο υποχρεωτικό σύστημα.

- **Δεν υπάρχουν επίσημες δομές συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης** και η συμμετοχή στις σχετικές δραστηριότητες εναπόκειται στην κρίση κάθε επαγγελματία. Αυτή είναι λιγότερο συχνά καταγεγραμμένη κατάσταση.

Η διάκριση μεταξύ υποχρεωτικής και προαιρετικής συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης ίσως είναι τεχνητή σε κάποιο βαθμό καθώς και οι δύο κατηγορίες περιλαμβάνουν πολλές διαφορετικές ρυθμίσεις. Η υποχρεωτική συνεχής επαγγελματική εξέλιξη μπορεί να βασίζεται σε μια σαφώς προσδιορισμένη απαίτηση, ορισμένες φορές άμεσα συνδεδεμένη με την επανεπικύρωση της άδειας επαγγέλματος ή μπορεί να είναι μόνο μια γενική υποχρέωση, οπότε μπορεί και να μην είναι εφαρμόσιμη. Επίσης, υπάρχουν παραδείγματα προαιρετικών πλαισίων συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης στα οποία οι επαγγελματικές ενώσεις καθιερώνουν τις δικές τους σχετικές απαιτήσεις για τα μέλη τους, με αποτέλεσμα τη συμμετοχή ενός σημαντικού ποσοστού του επαγγέλματος στις δραστηριότητες συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης.

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΣΥΝΕΧΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ

Το μοντέλο των υποχρεωτικών απαιτήσεων συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης είναι το συνηθέστερο σύστημα σε όλα τα επαγγέλματα. Ωστόσο, υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των χωρών: υποχρεωτικές απαιτήσεις συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης και για τα πέντε επαγγέλματα αναφέρθηκαν μόλις στο ένα τρίτο του συνόλου των χωρών. Η συμμόρφωση και η εφαρμογή των απαιτήσεων διαφέρει ως προς τους εμπλεκόμενους φορείς, ωστόσο, οι επαγγελματικές ενώσεις με ρυθμιστική αρμοδιότητα παίζουν σημαντικό ρόλο και για τα πέντε επαγγέλματα. Οι συνέπειες της μη συμμόρφωσης διαφέρουν επίσης σημαντικά και κυμαίνονται από την αφαίρεση της άδειας άσκησης του επαγγέλματος μέχρι την προσωρινή αναστολή και την επιβολή διαφόρων προστίμων ή την παντελή έλλειψη αυτόματων συνεπειών.

ΠΡΟΑΙΡΕΤΙΚΗ ΣΥΝΕΧΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ

Περίπου το ήμισυ όλων των συμμετεχόντων στην έρευνα ανέφεραν ότι εφαρμόζεται ένα προαιρετικό πλαίσιο συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης στη χώρα τους. Οι επίσημες δομές και η διακυβέρνησή της είναι συχνά λιγότερο δεσμευτικές σε σχέση με τις υποχρεωτικές απαιτήσεις. Εργαλεία όπως τα θετικά κίνητρα χρησιμοποιούνται συχνότερα. Η εφαρμογή κυμαίνεται από τον έλεγχο που ασκούν επαγγελματικές ενώσεις με ρυθμιστική αρμοδιότητα, μέχρι την απουσία επίσημων δομών ελέγχου. Οι συνέπειες της μη συμμόρφωσης στα προαιρετικά πλαίσια συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης, εάν υπάρχουν, είναι συνήθως λιγότερο περιοριστικές.

Σε ελάχιστες περιπτώσεις, οι διαπιστώσεις της έρευνας καταδεικνύουν την απουσία επίσημων δομών συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης για ένα ορισμένο επάγγελμα, κάτι που σημαίνει ότι δεν υπάρχει εθνικό σύστημα ή κατευθυντήριες γραμμές για τους επαγγελματίες. Σε αυτήν την περίπτωση, η δεοντολογία και τα ενδιαφέροντα κάθε επαγγελματία καθώς και, πιθανόν, οι προτιμήσεις των εργοδοτών αποτελούν τους παράγοντες που ωθούν σε δραστηριότητες συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗ ΣΥΝΕΧΟΥΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ

Για την πλειονότητα των επαγγελματιών, οι επαγγελματικές ενώσεις και οι επιστημονικές εταιρείες αναφέρονται ως οι συχνότεροι πάροχοι δραστηριοτήτων συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης. Για τους ιατρούς και ιδιαίτερα για τους φαρμακοποιούς, ο ιδιωτικός τομέας παίζει συχνά σημαντικό ρόλο στην παροχή των εν λόγω δραστηριοτήτων. Η ανάπτυξη του περιεχομένου των εν λόγω δραστηριοτήτων εναπόκειται σε μεγάλο βαθμό στους φορείς που εκπροσωπούν τους παρόχους των δραστηριοτήτων συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης. Η ιατρική ειδικότητα ή οι εργοδότες απαιτούν συχνά από τους επαγγελματίες της υγείας να ακολουθούν σχετικές δραστηριότητες με προκαθορισμένο περιεχόμενο. Ως δημοφιλέστερος τρόπος παροχής

D.4 ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ, ΔΙΟΡΘΩΜΕΝΗ ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΗ ΕΚΔΟΣΗ

Σύμβαση με αρ. 2013 62 02 - Μελέτη αναφορικά με την ανασκόπηση και χαρτογράφηση της συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης και της δια βίου μάθησης για τους επαγγελματίες της υγείας στην ΕΕ

δραστηριοτήτων συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης αναφέρθηκαν τα συνέδρια, τα συμπόσια, οι διαλέξεις ή τα σεμινάρια. Η ηλεκτρονική ή διαδικτυακή μάθηση καταγράφηκε ως ο τρίτος συχνότερος τρόπος παροχής των εν λόγω δραστηριοτήτων.

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ

Στην Ευρώπη, η πιστοποίηση των δραστηριοτήτων συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης συνηθίζεται περισσότερο από την πιστοποίηση των παρόχων αυτών των δραστηριοτήτων. Εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικές διαφορές ως προς τις λεπτομέρειες της λειτουργίας των συστημάτων πιστοποίησης. Η πιστοποίηση είναι κατά κύριο λόγο, αλλά όχι πάντοτε, υποχρεωτική, ιδιαίτερα για τις επίσημες δραστηριότητες συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης και στα συστήματα με υποχρεωτικές απαιτήσεις για συνεχή επαγγελματική εξέλιξη. Επίσης, η αρμοδιότητα για την παροχή πιστοποίησης ποικίλλει, καθώς πολλά συστήματα παραχωρούν συντρέχουσα αρμοδιότητα σε διάφορους φορείς, ενώ οι επαγγελματικές οργανώσεις και οι επαγγελματικές ενώσεις με ρυθμιστική αρμοδιότητα είναι οι συχνότεροι φορείς πιστοποίησης. Τα κριτήρια πιστοποίησης που χρησιμοποιούνται συχνότερα είναι η διάρκεια μιας δραστηριότητας, η συμμόρφωση με τις επαγγελματικές κατευθυντήριες οδηγίες και τα αποτελέσματα της μάθησης. Σύμφωνα με την πλειονότητα των ερωτηθέντων, χρεώνονται τέλη συμμετοχής τα ποσά των οποίων ποικίλλουν σε μεγάλο βαθμό.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ

Για όλα τα επαγγέλματα, η συχνότερη μορφή χρηματοδότησης των δραστηριοτήτων συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης είναι μέσω των τελών συμμετοχής που πληρώνουν οι επαγγελματίες. Ανάλογα με το επάγγελμα, οι επαγγελματικές ενώσεις, οι εργοδότες ή ο ιδιωτικός τομέας συνιστούν, επίσης, σημαντικές πηγές χρηματοδότησης. Για να διασφαλίζουν τη διαφάνεια και την ανεξαρτησία της συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης εφαρμόζονται κατευθυντήριες οδηγίες ή κώδικες συμπεριφοράς, όπως αναφέρει πάνω από το ήμισυ του συνόλου των ερωτηθέντων από 31 χώρες. Συχνά, αυτές οι οδηγίες ή οι κώδικες ενσωματώνονται στους κώδικες των επαγγελματικών ενώσεων. Επίσης, υπάρχουν διαφορετικοί κανόνες σχετικά με την παρακολούθηση δραστηριοτήτων συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης κατά τη διάρκεια του αμειβόμενου χρόνου εργασίας.

Γίνεται αντιληπτό ότι η συνεχής επαγγελματική εξέλιξη μπορεί να συμβάλει στην ασφάλεια των ασθενών, ωστόσο, μέχρι τώρα ο συσχετισμός αυτός έχει διερευνηθεί σε περιορισμένη έκταση. Η συνεχής επαγγελματική εξέλιξη είναι μόλις ένας από τους πολλούς παράγοντες που συμβάλλουν στην καλλιέργεια μιας κουλτούρας για την ασφάλεια των ασθενών.

Η συνεχής επαγγελματική εξέλιξη θεωρείται εργαλείο για τη βελτίωση της ασφάλειας των ασθενών, παρόλο που πρέπει να γίνει αντιληπτό ότι η έννοια αυτή περιλαμβάνει πολλούς παράγοντες πέραν της συνεχούς εξέλιξης. Η σχέση αυτή έχει διερευνηθεί σε περιορισμένη έκταση.

Παρόλο που υπάρχουν διαθέσιμες δραστηριότητες σε σχέση με την ασφάλεια των ασθενών για όλα τα επαγγέλματα, τις περισσότερες φορές δεν είναι υποχρεωτική η συμμετοχή των επαγγελματιών σε αυτές. Ωστόσο, στις περισσότερες χώρες αναφέρεται αύξηση της προσφοράς δραστηριοτήτων συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης σε σχέση με την ασφάλεια των ασθενών.

Σε όλες τις χώρες, οι επαγγελματίες αναφέρουν το οικονομικό κόστος και την έλλειψη χρόνου ως τα κύρια εμπόδια για την πρόσβαση σε δραστηριότητες συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης.

Υπάρχει ευρεία συναίνεση ότι το κόστος πρόσβασης στις δραστηριότητες συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης, το οποίο τις περισσότερες φορές επιβαρύνει τους ίδιους τους επαγγελματίες, όπως και ο χρόνος που πρέπει να επενδύεται σε αυτές τις δραστηριότητες, θεωρούνται εμπόδια. Έμμεσοι παράγοντες όπως η διαθέσιμη οικονομική βοήθεια σε σχέση με το κόστος των δραστηριοτήτων ή η έκταση στην οποία οι δραστηριότητες αυτές μπορούν να παρακολουθούνται εντός του χρόνου εργασίας διαφέρουν σημαντικά, μερικές φορές ακόμα και στο πλαίσιο του ίδιου επαγγέλματος σε μια χώρα, λόγω παραγόντων όπως η καθιέρωση

D.4 ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ, ΔΙΟΡΘΩΜΕΝΗ ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΗ ΕΚΔΟΣΗ

Σύμβαση με αρ. 2013 62 02 - Μελέτη αναφορικά με την ανασκόπηση και χαρτογράφηση της συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης και της δια βίου μάθησης για τους επαγγελματίες της υγείας στην ΕΕ

πρακτικών και η εργοδοσία. Άλλα εμπόδια που αναφέρονται λιγότερο συχνά περιλαμβάνουν την έλλειψη παρακίνησης ή κινήτρων καθώς και τεχνικής φύσης εμπόδια στην πρόσβαση σε δραστηριότητες συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης, όπως η έλλειψη δραστηριοτήτων ή η γεωγραφική απόσταση. Σε ένα μικρότερο αριθμό περιπτώσεων, αλλά ιδιαίτερα σε σχέση με τους οδοντιάτρους, δεν αναφέρονται εμπόδια.

Η ευρωπαϊκή συνεργασία για την ανταλλαγή εμπειριών και καλών πρακτικών θεωρείται σε μεγάλο βαθμό ότι προσφέρει προστιθέμενη αξία στη ενίσχυση των εθνικών συστημάτων συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης.

Υπάρχει γενική συμφωνία στο ότι η ευρωπαϊκή συνεργασία μπορεί να προσφέρει προστιθέμενη αξία μέσω της ανταλλαγής καλών πρακτικών καθώς και για να ωφεληθούν τα εθνικά συστήματα και να βελτιωθεί η διαφάνεια στο πλαίσιο της διασυνοριακής κινητικότητας. Συνεργασία μεταξύ των χωρών σε θέματα συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης και δια βίου μάθησης υφίσταται ήδη, όπως φαίνεται από το σημαντικό βαθμό διασυνοριακής αναγνώρισης των δραστηριοτήτων συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης, παρόλο που οι διαδικασίες αναγνώρισης διαφέρουν μεταξύ των χωρών, των επαγγελμάτων και των δραστηριοτήτων. Οι ευρωπαϊκές πρωτοβουλίες σε θέματα συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης και δια βίου μάθησης και πέρα από τον κλάδο της υγείας φαίνεται ότι διαφέρουν ως προς το βαθμό απορρόφησης και αντίκτυπου στα εθνικά συστήματα συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης σε σχέση με την υποστήριξη της διασυνοριακής συνεργασίας. Οι μηχανισμοί οικονομικής υποστήριξης σε επίπεδο ΕΕ μπορούν να διευκολύνουν τις δραστηριότητες συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης, παραδείγματος χάριν μέσω της ανάπτυξης κοινών εκπαιδευτικών ενοτήτων ή έρευνας για τον αντίκτυπο των εκπαιδευτικών προσεγγίσεων της συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης και τις επιπτώσεις τους στην ποιότητα της φροντίδας. Οι υφιστάμενες πρωτοβουλίες σε επίπεδο ΕΕ για τη βελτίωση της διαφάνειας μεταξύ των εθνικών συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης καταδεικνύουν ότι μπορεί, επίσης, να επιτευχθεί μεγαλύτερη διαφάνεια στο πλαίσιο της συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης στοχεύοντας στη βελτίωση της διασυνοριακής διάστασης της συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης. Επίσης, η ευρωπαϊκή συνεργασία προτείνεται για τη στήριξη της ανταλλαγής καλών πρακτικών. Οι διαφορές μεταξύ των εθνικών συστημάτων συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης, ωστόσο, υπαγορεύουν τη δρομολόγηση εθελοντικών πρωτοβουλιών σε επίπεδο ΕΕ.

Οι μελλοντικές έρευνες πρέπει να φέρουν στο φως τους συσχετισμούς μεταξύ της συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης και της έκβασης για τους ασθενείς και να προχωρήσουν σε μια ανασκόπηση των εξελίξεων ούτως ώστε να καθιερώσουν τάσεις.

Οι έρευνες για τον αντίκτυπο της συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης στην ασφάλεια των ασθενών και στην έκβαση της φροντίδας των ασθενών, καθώς και στην κλινική πρακτική και την παροχή υπηρεσιών από τους επαγγελματίες, είναι λιγοστές. Επομένως, συνιστάται η διεξαγωγή περισσότερων ερευνών για τους συσχετισμούς μεταξύ των διαφόρων ειδών της συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης και των αποτελεσμάτων των πρακτικών. Επίσης, η επιλεκτική άσκηση που παρασχέθηκε στην παρούσα μελέτη μπορεί να συνεχιστεί στο μέλλον ώστε να καθιερωθούν τάσεις και να διερευνηθούν ερωτήματα που προκύπτουν από την έρευνα, όπως οι προτιμώμενοι τομείς για ευρωπαϊκή συνεργασία.

Συστάσεις

Η πλήρης έκθεση αναφέρει 22 συστάσεις που θα βοηθήσουν στην ενίσχυση της συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης στα κράτη μέλη και την προώθηση της ευρωπαϊκής συνεργασίας σε πέντε τομείς:

Σε σχέση με τις **δομές και τις τάσεις της συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης**, οι συστάσεις προβάλλουν την ανάγκη να αναγνωρίσουν όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς, συμπεριλαμβανομένων των αρχών και των εργοδοτών, τη σημασία της και να βοηθήσουν όλους τους επαγγελματίες της υγείας να συμμετάσχουν σε δραστηριότητες συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης που θα ταιριάζουν στις ανάγκες και στα ενδιαφέροντά τους.

D.4 ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ, ΔΙΟΡΘΩΜΕΝΗ ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΗ ΕΚΔΟΣΗ

Σύμβαση με αρ. 2013 62 02 - Μελέτη αναφορικά με την ανασκόπηση και χαρτογράφηση της συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης και της δια βίου μάθησης για τους επαγγελματίες της υγείας στην ΕΕ

Εξετάζοντας **τα εμπόδια και τα κίνητρα για τη συμμετοχή σε δραστηριότητες συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης**, η ανάγκη για συστημική και οργανωσιακή υποστήριξη προς τους επαγγελματίες σε σχέση με τη διάθεση χρόνου για αυτές τις δραστηριότητες στο εργατικό δυναμικό και στον προγραμματισμό προσωπικού και για να διασφαλιστεί ότι το κόστος της συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης δεν είναι απαγορευτικό, είναι μια από κοινού ευθύνη στην οποία εργοδότες, επαγγελματικοί οργανισμοί και υπουργεία υγείας πρέπει να παίξουν το ρόλο τους μαζί με τον επαγγελματία. Συνιστάται, επίσης, η χρήση ευέλικτων εργαλείων μάθησης καθώς η διασφάλιση της συνάφειας της συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης με την καθημερινή παροχή υπηρεσιών από τους επαγγελματίες έτσι ώστε να βελτιωθεί η πρόσβαση σε αυτήν και τα κίνητρα για τους επαγγελματίες.

Αναφορικά με τη σχέση μεταξύ **ασφάλειας των ασθενών και συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης**, συνιστάται η ενσωμάτωση της ασφάλειας των ασθενών σε όλα τα στάδια εκπαίδευσης και κατάρτισης των επαγγελματιών και η υποστήριξή της από το εργασιακό περιβάλλον. Επίσης, είναι ωφέλιμο να εξετάζονται συγκεκριμένα ζητήματα ασφάλειας των ασθενών σε συγκεκριμένες δραστηριότητες συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης.

Σε σχέση με τα **συστήματα πιστοποίησης**, σύμφωνα με τις συστάσεις, ο ρόλος των επαγγελματιών της υγείας στην πιστοποίηση της συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης είναι βασικότατος. Προτείνεται, επίσης, η εξέλιξη των συστημάτων πιστοποίησης έτσι ώστε να βασίζονται ολοένα περισσότερο στα αποτελέσματα.

Αναφορικά με **το ρόλο της ευρωπαϊκής συνεργασίας για τη συνεχή επαγγελματική εξέλιξη**, συνιστάται η διευκόλυνση της συζήτησης περί πολιτικών και της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών και εμπειριών μέσω των δομών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως η χρηματοδότηση έρευνας, π.χ. για τη σχέση μεταξύ συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης και ποιότητας της φροντίδας των ασθενών ή των ευκαιριών για δημιουργία προαιρετικών πλαισίων σε επίπεδο ΕΕ για την υποστήριξη της διασυνοριακής αναγνώρισης της συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης.

Κεντρικές δράσεις

- Πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι επαγγελματίες της υγείας σε όλα τα Κράτη Μέλη μπορούν να συμμετάσχουν σε δραστηριότητες συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης σύμφωνα με την υποχρέωση των Κρατών Μελών στο πλαίσιο της αναθεωρημένης Οδηγίας για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων.
- Τα Κράτη Μέλη πρέπει να υιοθετήσουν μέτρα για την αντιμετώπιση των κύριων εμποδίων στη συμμετοχή σε δραστηριότητες συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης: την έλλειψη χρόνου, το ανθρώπινο δυναμικό και το κόστος.
- Πρέπει να διεξαχθούν περαιτέρω έρευνες για τον αντίκτυπο και τα συστήματα συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης των επαγγελματιών της υγείας, ιδιαίτερα αναφορικά με τη σχέση μεταξύ συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης και ασφάλειας των ασθενών, ποιότητας της φροντίδας και έκβασης για τους ασθενείς.
- Κάθε σύσταση της ΕΕ για το σχεδιασμό και τις προβλέψεις σε σχέση με το εργατικό δυναμικό στο χώρο της υγείας πρέπει να λαμβάνει υπόψη τη συνεχή επαγγελματική εξέλιξη ώστε να αποφεύγονται ελλείψεις εργατικού δυναμικού που εμποδίζουν τους επαγγελματίες να συμμετάσχουν σε δραστηριότητες συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης.
- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα πρέπει να γνωστοποιήσει στο κοινό τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν για τη συνεχή επαγγελματική εξέλιξη των επαγγελματιών της υγείας στο πλαίσιο της Οδηγίας για την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων. Ακόμη, θα πρέπει να χρησιμοποιήσει υπάρχουσες πλατφόρμες για την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών σχετικά με τη συνεχή επαγγελματική εξέλιξη, δηλ. την Ομάδα Συντονιστών και την Ομάδα Εργασίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το ευρωπαϊκό εργατικό δυναμικό στον κλάδο της υγείας. Σε αυτές τις ενέργειες πρέπει να συμμετάσχουν οι επαγγελματικές οργανώσεις.

D.4 ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ, ΔΙΟΡΘΩΜΕΝΗ ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΗ ΕΚΔΟΣΗ

Σύμβαση με αρ. 2013 62 02 - Μελέτη αναφορικά με την ανασκόπηση και χαρτογράφηση της συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης και της δια βίου μάθησης για τους επαγγελματίες της υγείας στην ΕΕ

D.4 ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ, ΔΙΟΡΘΩΜΕΝΗ ΑΝΑΘΕΩΡΗΜΕΝΗ ΕΚΔΟΣΗ

Σύμβαση με αρ. 2013 62 02 - Μελέτη αναφορικά με την ανασκόπηση και χαρτογράφηση της συνεχούς επαγγελματικής εξέλιξης και της δια βίου μάθησης για τους επαγγελματίες της υγείας στην ΕΕ